

F. t. beslutn. vedr. narkotikarelaterede problemer

Beslutningsforslag nr. B 57. Fremsat den 1. februar 1994 af Tom Behnke (FP), Kim Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan Kørpe Christensen (FP), Niels Højland (FP) og Annette Just (FP)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af et organ til belysning af narkotikarelaterede problemer i Danmark

Folketinget pålægger regeringen senest den 1. juli 1994 at fremsætte de lovforslag og gennemføre de administrative ændringer, der skal til for at sikre den nødvendige forskning i og indsigt med de narkotikarelaterede problemer i det danske samfund efter følgende retningslinjer:

1. Regeringen nedsætter et uafhængigt narkotikaråd, der har til opgave at tilvejebringe oplysninger om og forskningsresultater på narkotikaområdet til gennemførelse af den nødvendige narkotikapolitik.

2. Rådet består af 12 medlemmer og en formand. Heraf udpeges 7 medlemmer som sagkyndige inden for områderne lægevidenskab, jura, pædagogik, psykologi, samfundsøkonomi, sociologi og information, 1 repræsentant fra Dansk Politiforbund, 1 repræsentant fra Center for Rusmiddelforskning, 3 repræsen-

tanter fra de frivillige behandlerorganisationer, der virker inden for området.

3. Justitsministeren udpeger Narkotikarådets formand.

4. Narkotikarådet arbejder uafhængigt af regeringen og øvrige offentlige organer med selvstændig sekretariatsfunktion.

5. Narkotikarådet har til opgave at gennemføre og publicere forskningsresultater til brug for behandlingen af og oplysning om narkotikarelaterede problemer. Narkotikarådet offentliggør hvert år en beretning om sin virksomhed. Beretningen afgives til Folketinget og justitsministeren.

6. Narkotikarådet skal have adgang til alle de for forskningen nødvendige oplysninger i det offentlige system.

7. Narkotikarådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Bemærkninger til forslaget

Den senere tids debat i aviserne har med al ønskelig tydelighed vist, at der blandt de danske politikere er en klar erkendelse af, at »krigen mod narkotika« er tabt. Samtidig er det blevet erkendt, at det misbrugsproblem, et urimelig stort antal danskere har, ikke udelukkende kan løses gennem de traditionelle måder med forskellige former for forbud. Men vigtigst af alt har de danske politikere efterlyst viden på området. Den nødvendige forskning og afdækning af problemerne på området er ifølge flere forskere blevet hindret eller som minimum besværliggjort af politiet, der har som opgave at gennemføre og håndhæve de forskellige love og regler på området.

En større og større gruppe af personer med indsigt i problematikken har vist sig som fortalere for en ændring af narkotikapolitikken og forskningsmulighederne på området: Justitsminister Erling Olsen, sundhedsminister Torben Lund, tidligere sundhedsminister Ester Larsen, cand.mag. Preben Wilhelm, sociolog Jacob Hilden Winsløw, landsretsdommer Hans Henrik Brydensholt, landsretsdommer Holger Kallehauge, statsadvokat Erik Merlung, kriminolog Flemming Balvig m.fl.

Selv om flere og flere mennesker indser, at den nuværende narkotikapolitik har slået fejl, ser mange dog vidt forskellige alternativer. Samtidig kan det konstateres, at forskningen og viden på området er begrænset.

Vi har blandt andet brug for at vide: Hvilken effekt har politiets arbejde på narkomanerne, narkotikaens udbredelse, helbredssituationen, kriminalitet, samfundsøkonomiske konsekvenser – for blot at nævne nogle få områder, der trænger til afdækning.

Et spørgsmål, Narkotikarådet rimeligvis også bør afdække, er, hvilken sammenhæng der er mellem forbud, håndhævelsen af dette og de ovenfor nævnte problemstillinger.

Narkotikarådet bør også vurdere, om de forskellige danske og internationale løsningsmodeller til afvænnelse og kamp mod narkotika rent faktisk giver eller må formodes at kunne give positive resultater. Således bør det være en del af Narkotikarådets opgave at samle den nødvendige viden til at afdække, om for

eksempel »tvungen« afvænnelse gennem kontrakter kan hjælpe narkomaner; om den såkaldte Rommodel er en af de rigtige modeller; om det er nødvendigt, godt eller skadeligt for narkotikabekæmpelsen, at der indføres og gennemføres enslydende foranstaltninger og lovgivning mod narkotika i alle lande eller for eksempel i Den Europæiske Union; etc.

Afgørelsen af, hvordan narkotikapolitikken skal udformes, skal selvfølgelig ligge hos de politiske beslutningstagere. Men nedsættelsen af Narkotikarådet vil give den nødvendige baggrund for at tage beslutningerne, og der er et stort behov for at få afdækket problemstillingerne. En række spørgsmål har vist den manglende viden. Samtidig har disse spørgsmål vist, at de organer, der i dag har til opgave at levere de nødvendige oplysninger, enten ikke udfører arbejdet tilfredsstillende eller ikke ønsker at offentliggøre resultaterne.

Justitsministeren har som svar på nr. S 1261 i folketingsåret 1992-93 om den organisatoriske opbygning i politiet og retsvæsenet vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af narkotika blandt andet oplyst følgende om den organisatoriske opbygning:

»Det er . . . de enkelte politikredse, der ud fra en vurdering af situationen i kredsen tilrettelægger den politimæssige indsats. Visse politikredse – især de større – har valgt at oprette særlige afdelinger, der hovedsagelig beskæftiger sig med bekæmpelse af narkotikakriminalitet. Den største af disse afdelinger er Københavns Politis afdeling N.

Endvidere forestås den juridiske behandling af sager vedrørende narkotikakriminalitet inden for Københavns Politis af en særlig politiadvokatur, Advokatur N. Det bemærkes, at en tilsvarende opdeling gør sig gældende for andre kriminalitetsområder.

I tilknytning til den efterforskningsmæssige indsats er der hos rigspolitichefen oprettet en særlig informations- og analyseafdeling (Narkotikainformationen).

I relation til spørgsmålet om retsvæsenets behandling af sager vedrørende narkotikakriminalitet kan det oplyses, at disse sager behandles ved de almindelige domstole i overensstemmelse med de i retspleje-

loven fastsatte almindelige regler om behandling af straffesager. Der er således ikke oprettet domstole særligt med henblik på behandlingen af sådanne sager.«

Der er med andre ord en afdeling hos Rigspolitichefen, der skal varetage informationsarbejdet på området. Hvorfor det ikke sker, kan have mange forklaringer. Men én forklaring kan være, at samarbejdet med de øvrige politiafdelinger er for tæt på. Der er brug for en uafhængig instans.

Et andet problem er, at der i det offentlige system ikke er overensstemmelse i opfattelsen af, hvorledes man definerer en narkoman.

I spørgsmål nr. S 1267 (folketingsåret 1992-93) til justitsministeren blev ministeren anmodet om at give en klar og entydig karakteristik af en narkoman, alternativt den operationelle karakteristik, der bruges i retsvæsenet.

Spørgsmålet var stillet med en relativ bred definitionsmulighed. I svaret skriver ministeren:

»Den del af lovgivningen, hvis overholdelse det i strafferetsplejens former påhviler politiet og retsvæsenet at påse, indeholder ikke en definition af den i spørgsmålet omhandlede art.

Det tilføjes, at rigspolitichefen har oplyst, at der heller ikke i forbindelse med politiets forebyggende arbejde og indsamling af statistiske oplysninger udføres opgaver, der indebærer, at begrebet »narkoman« defineres entydigt.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at man i forbindelse med den årlige opgørelse over antallet af stofbrugere og stofkriminelle inden for kriminalforsorgen definerer »stofbrugere« som personer, der inden for det sidste halve år forud for indsættelsen mere end ganske få gange har indtaget et eller flere euforiserende stoffer.«

Så langt justitsministeren. Men sundhedsministeren oplyser i svar på spørgsmål nr. S 1265 (folketingsåret 1992-93), der lyder: »Vil ministeren oplyse, hvornår en person karakteriseres som narkoman og stofmisbruger i det offentlige system?«, at:

»I Sundhedsstyrelsens årlige redegørelse for alkohol- og narkotikamisbruget anvendes den overordnede definition, at »forbrug bliver til misbrug, når brugen har et sådant omfang og sker på en sådan måde, at det medfører legemlige, psykologiske og/eller sociale skader for individet og/eller vedkommendes omverden«. Der er inden for denne definition tale om stofmisbrug, når det er illegale rusmidler, der indtages. Det følger heraf, at der i hver enkelt personsag må foretages en særlig vurdering af forbrugets omfang og konsekvenser for personens fysiske, psykiske og sociale funktion.«

Sundhedsministeren oplyser endvidere i svar på spørgsmål nr. S 1266 (folketingsåret 1992-93), der lyder: »Vil ministeren give en klar og entydig karakteristik af en narkoman, alternativt den operationelle karakteristik, der bruges i sundhedsvæsenet?«, at:

»Jeg har indhentet en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, der har oplyst følgende:

»Narkomani – og andre former for rusmiddelmissbrug – er ikke noget entydigt fænomen. . . . I sundhedsvæsenet generelt anvendes som diagnosebetegnelse »Afhængighed af . . . (de forskellige narkotiske stoffer)«. Diagnosekriterierne varierer afhængig af stoffernes farmakologiske virkninger, men vurdering af tolerans, abstinensreaktion, misbrugsmønster og forværring af social/beskæftigelsesmæssig situation indgår i diagnosticeringen. Som for alle andre diagnoser gælder det, at diagnosen stilles efter en klinisk vurdering af hvert enkelt tilfælde.«

Forvirringen gør det selvsagt ikke nemmere at gennemføre den nødvendige forskning.

Sundhedsministeren giver da også indirekte medhold i kritikken af den offentlige indsats i sit svar på spørgsmål nr. S 1399 (folketingsåret 1992-93), hvori ministeren anmodes om at iværksætte en undersøgelse af omfanget af antallet af narkomaner, der gennemgår forskellige afvænnings- og nedtrappingsprogrammer efter de i spørgsmålene nævnte retningslinjer, med henblik på at skabe et samlet overblik.

I dette svar afviser sundhedsministeren at iværksætte en nødvendig undersøgelse og henviser til, at regeringens narkoredegørelse vil behandle perspektiverne (men altså uden det nødvendige grundlag!):

»Behandlingen af stofmisbrugere foregår både i offentligt og privat regi, herunder hos såvel egen læge som på private behandlingsinstitutioner. Det er styrelsens vurdering, at en undersøgelse som omtalt i spørgsmålet vil være meget omfattende ikke mindst på baggrund af, at vurderingen af behandlingens effekt skal følges over en årrække.

Jeg . . . finder på den baggrund ikke nogen anledning til at iværksætte den i spørgsmålet omhandlede undersøgelse.«

Men netop den store forskel, der ligger i det offentlige systems holdninger og definitioner betyder, at uanset regeringens bebudede narkoredegørelse vil der fortsat være – om ikke mere – brug for et uafhængigt forskningsorgan.

Narkotikabrug er et problem, det danske samfund har helt inde på livet. Der er ca. 10.000 misbrugsnarkomaner i Danmark, og det har der været gennem flere år.

Selve muligheden for, at behandlingen af narko-

maner rent faktisk virker, har ikke kunnet dokumenteres gennem henvendelser til myndighederne.

Således har to spørgsmål om forskellige behandlingsformers effekt ikke vist sig at kunne besvares. I spørgsmål nr. S 1263 (folketingsåret 1992-93) blev sundhedsministeren bedt om at give et skøn over, hvor mange narkomaner (såvel i absolut antal, procentvis af indskrevne på afvænningsprogrammet med metadon som procentvis af samtlige narkomaner) der gennemgår og afslutter en nedtrapningsperiode med metadon med det resultat, at de bliver stofrie og kan fungere normalt i samfundet.

Ministeren svarede: »Der eksisterer hverken på centralt eller amtskommunalt niveau statistiske oplysninger, der giver mulighed for at besvare det stillede spørgsmål.«

Og i spørgsmål nr. S 1264 (folketingsåret 1992-93) blev sundhedsministeren bedt om at give en skønnet oversigt over antallet af narkomaner, der gennem andre behandlinger end metadonbehandling, alternativt uden behandling, opnår stoffrihed.

Igen måtte ministeren svare: »Af de seneste tal fra Sundhedsstyrelsen (»Alkohol- og narkotikamisbruket 1990-1991«) fremgår det, at der i 1991 var 3.821 stofmisbrugere i behandling på amternes behandlingsinstitutioner. Der foreligger ikke oplysninger, der kan belyse varigheden, kvaliteten eller effekten af behandlingen nærmere.

Der eksisterer således hverken på centralt eller amtskommunalt plan statistiske oplysninger, der giver grundlag for at foretage et kvalificeret skøn over antallet af stofmisbrugere, der gennem andre behandlingsformer end metadonbehandling, alternativt uden behandling, opnår stoffrihed.«

Oplysningerne og ikke mindst beviserne for behandlingsformernes effektivitet mangler stadig en hel del for at kunne udgøre et reelt grundlag for politiske beslutninger.

Samtidig har det voldsomme misbrug vist sig at ramme mange flere end narkomanerne selv, nemlig gennem følgekriminalitet. Internationale erfaringer og statistikker giver grundlag for en forsigtig beregning af danske kriminelle forhold. En forsigtig beregning viser, at narkomanernes kriminalitet omfatter flere hundrede tusinde forhold om året, der alle sammen rammer almindelige mennesker. Og her taler vi »kun« om volds- og berigelseskriminalitet.

En stiknarkoman skal normalt have narkotika for mindst 2.000 kr. om dagen, hvilket en bistandshjælp selvsagt ikke kan finansiere, hvorfor narkomanerne er tvunget ud i kriminalitet, hovedsagelig volds- og berigelseskriminalitet, hvilket går ud over en lang

række uskyldige mennesker, som enten får bestjålet deres hjem eller er udsat for røveri på gaden.

Hvis en narkoman ikke har heldet til at stjæle kontante penge, er han/hun nødt til at stjæle noget andet, som han/hun kan sælge. På det sorte marked er kosterne imidlertid ikke så meget værd som kosternes egentlige værdi. Ofte får en narkoman ikke mere end 20 pct. af kosternes reelle pris. Narkomaner, der er nødsaget til at stjæle ting, skal således stjæle for omkring 10.000 kr. om dagen for at finansiere deres daglige narkobehov.

Man er således nødt til at stoppe narkomanernes kriminelle adfærd på en anden måde, og det gøres bedst ved at fjerne deres behov for narko, det vil sige at lade dem gå i behandling med henblik på afvænnning.

Indtrykket bekræftes af justitsministerens svar på spørgsmål nr. S 1402 (folketingsåret 1992-93), hvor ministeren anmodes om at give et skøn over den samlede berigelseskriminalitet som følge af narkomaners bestræbelser for at få dækket deres behov.

I svaret skriver justitsministeren: »... erfaringerne fra det almindelige politimæssige arbejde blandt kriminelle narkotikamisbrugere længe har vist, at der er en klar sammenhæng mellem narkotikamisbrug og anden kriminalitet, herunder specielt berigelseskriminalitet, og at denne kriminalitet da typisk begås af stofmisbrugere, der skal finansiere et narkotikaforbrug.

Som det videre fremgår af ovennævnte besvarelse, fører politiet imidlertid ikke statistik over, i hvilket omfang den registrerede berigelseskriminalitet er begået af narkotikamisbrugere, ligesom der kun i meget begrænset omfang er foretaget systematiske undersøgelser af forbindelsen mellem berigelseskriminalitet og forbrug af narkotika.

Justitsministeriet er derfor ikke i stand til mere præcist at skønne over, hvor stor en del af berigelseskriminaliteten der begås af stofmisbrugere til dækning af udgifterne ved forbruget af narkotika.

Justitsministeriet kan for så vidt angår anmodningen om at udarbejde en samlet oversigt over de undersøgelser, der i enkelte politikredse har været foretaget med henblik på at belyse, hvor stor en procentdel af f.eks. den i politikredsen begåede berigelseskriminalitet der kan antages at hidrøre fra narkotikamisbrugere, oplyse, at man er bekendt med, at Århus Politi i 1982 og 1987 samt i perioden 1988-92 har foretaget sådanne undersøgelser.«

Der føres imidlertid ikke en omfattende endsigende dækkende statistik over forholdene.

I svaret på spørgsmål nr. S 1247 (folketingsåret 1992-93) til justitsministeren, der blev bedt om at op-

lyse, i hvilket omfang narkomaner formodes at begå berigelseskriminalitet til dækning af udgifterne ved forbruget af narkotika, oplyste ministeren, at: »Justitsministeriet har indhentet en udtalelse fra rigspolitichefen, som har oplyst, at erfaringerne fra det almindelige politimæssige arbejde blandt kriminelle narkotikamisbrugere længe har vist, at der er en klar sammenhæng mellem narkotikamisbrug og anden kriminalitet, herunder specielt berigelseskriminalitet (tyveri, røveri m.v.). Berigelseskriminaliteten begås da typisk af stofmisbrugere, der skal finansiere et narkotikaforbrug.

Justitsministeriet kan i øvrigt oplyse, at politiet ikke fører statistik over, i hvilket omfang den registrerede berigelseskriminalitet er begået af narkotikamisbrugere, ligesom der kun i meget begrænset omfang er foretaget systematiske undersøgelser af forbindelsen mellem berigelseskriminalitet og forbrug af narkotika.

Der har således kun lejlighedsvis været foretaget undersøgelser i enkelte politikredse, hvor man har søgt at belyse, hvor stor en procentdel af f.eks. den i politikredsen begåede berigelseskriminalitet der kan antages at hidrøre fra narkotikamisbrugere.«

Det kan fastslås, at narkotikabrug er et individuelt anliggende. Det er et groft misbrug af sproget at hævde, at Danmark har et narkotikaproblem. »Danmark« indtager ikke og kan ikke indtage narkotika. Det, man kan sige, er derimod, at en mængde af borgere i Danmark bruger narkotika, og at dette forbrug i en vis udstrækning fører til skade på dem selv og andre. Det, der er tale om, er omfattende narkotikarelaterede onder på samfundsmæssigt plan, som vi fortsat behandler som et enkelt problem.

Det mest fremtrædende problem er de kriminelle forhold, der kan forbindes med distributionen af narkotika og betalingen for det personlige forbrug. Den organiserede bandekriminalitet, man så i forbudstidens USA, var – sammenlignet med dagens kriminalitet – ydersk sporadisk. Og i dag bliver alkohol distribueret vidt og bredt desuagtet, at alkoholforbrug tydeligt medfører langt mere aggressiv adfærd end narkotikaforbrug (de fleste narkotiske stoffer hæmmer rent faktisk de aggressive tendenser).

Men kampen for at få narkotika og især den enorme profit, der er forbundet med salget af narkotika – to problemer, der gives grobund af lovgivningen – resulterer i hundredtusindvis af forbrydelser rettet mod individer og privat ejendom. Der er tale om forbrydelser rettet mod almindelige mennesker, der ikke på nogen måde er involveret i narkotikaforhold. Dette er i det mindste et virkeligt problem i den forstand, at der kan rettes op på situationen. Det er blevet anslået,

at ved en legalisering af narkotika vil kriminaliteten falde med op til 75 pct.

Det er uheldigt, at når talen falder på illegal narkotika, forestiller man sig ondsksfulde mennesker, kriminelle, voldsmænd, etc. Det er nødvendigt at tænke på forbrugerne af narkotika som ulykkelige og hårdt ramte individer.

Så godt som alle ved, at narkotikaforbrug både er dyrt og svækkende – en trussel mod éns helbred, jobudsigter og familierelationer. Måske er der et par ganske enkelte, der begynder at bruge narkotika i den fejlagtige overbevisning, at det er en harmløs adspredelse, som man kan holde op med når som helst, men det må i alle tilfælde være en forsvindende lille minoritet. Den typiske stofmisbruger begynder og fortsætter med sit forbrug vel vidende, at de langsigtede konsekvenser af narkotikaforbruget vil være negative.

Gennem det meste af historien har narkotika været lovlige rusmidler, men forbruget har været minimalt. De seneste år har man fra det offentliges side, dvs. politiet, intensiveret indsatsen mod narkotika. Det har i første omgang set ud som en succes. Men kun set ud som. Antallet af sigtede og domfældte personer i direkte forbindelse med narkotika er steget de sidste år. Antallet og omfanget af beslaglæggelser er steget. Udgifterne til politiets indsats er steget.

Alligevel afviser politiet at oplyse, hvad de faktiske omkostninger er ved narkotikabekæmpelsen i politiets regi. Det sker på baggrund af henvisninger til, at der ingen opgørelse findes på området særskilt. Det skal sammenholdes med, at man i »gebyrsagen«, præcist kunne beregne, hvad nummerpladekontrol, kørekortkontrol og pasudstedelse medfører af omkostninger.

I spørgsmål nr. S 1250 (folketingsåret 1992-93) til justitsministeren blev ministeren bedt om at give en oversigt over de ressourcer, blandt andet økonomisk og mandskabsmæssigt, der kunne frigøres ved en eventuel legalisering/afkriminalisering af køb, salg og brug af hash i Danmark.

Svaret viste, at forskning på området i allerhøjeste grad er nødvendig: »...ud fra umiddelbart foreliggende oplysninger er det ikke muligt at give en oversigt over de ressourcer, der på landsbasis anvendes til bekæmpelse af narkotikakriminalitet. Dette skyldes bl.a., at denne arbejdsopgave ofte indgår som et led i den samlede kriminalitetsbekæmpelse og i politiets øvrige opgaver.

En betydelig del af de registrerede lovovertrædelser, der vedrører handel med og besiddelse af hash, konstateres af politiet i forbindelse med efterforskning af andre lovovertrædelser og i forbindelse med politiets almindelige patruljering.

Anvendelse af særlige ressourcer til bekæmpelse af handel med eller besiddelse af hash isoleret set er i almindelighed begrænset til efterforskning af forhold, der falder ind under straffelovens § 191, som omhandler den grove narkotikakriminalitet, herunder smugling.«

Ligeledes i svar på spørgsmål nr. S 1260 (folketingsåret 1992-93) til justitsministeren, hvor ministeren blev anmodet om at oplyse, hvor store økonomiske og mandskabsmæssige ressourcer der er bundet i bekæmpelse af narkotika på det danske marked, herunder opsporing, efterforskning, kontrol, afvæjning, forebyggelse, statistisk arbejde, kortlægning, overvågning etc., blev det endnu en gang tydeliggjort, at der mangler mange oplysninger:

»Rigspolitichefen har oplyst, at det med politiets nuværende bogføringssystem ikke er muligt at opgøre politiets årlige udgifter til bekæmpelse af narkotikakriminalitet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at ca. 30 pct. af de indsatte i kriminalforsorgens institutioner er misbrugere af narkotika. En væsentlig del af tilsynsklienterne under kriminalforsorgen i frihed har endvidere misbrugsproblemer bl.a. med hensyn til narkotika. Store dele af den samlede ressourceanvendelse inden for kriminalforsorgen er således relateret til bekæmpelse af narkotika på det danske marked. Det er dog ikke muligt specifikt at opgøre, hvor meget personale og hvor store andre økonomiske ressourcer der samlet anvendes i forbindelse med narkotikabekæmpelse inden for kriminalforsorgen.

Med henblik på egentlig opsporing af narkotika i fængslerne anvender kriminalforsorgen skønsmæssigt ca. 1,5 mio. kr. til aflønning og drift af narkohundeførere.

Kriminalforsorgen anvender derudover en del ressourcer såvel på særlige behandlingstiltag over for indsatte, der er stofmisbrugere, som på kontrolforanstaltninger bl.a. med henblik på at hindre indsmugling af narkotika i fængslerne. Disse kontrolforanstaltninger har dog også til hensigt at hindre indsmugling af andre ulovlige effekter i fængslerne, eksempelvis alkohol og våben.«

Der er med andre ord tale om meget store ressourcer, der sættes ind på dette område, hvorfor det bliver så meget mere nødvendigt at gennemføre en kortlægning af området.

Men samtidig er antallet af narkotikabrugere steget. På grund af den ekstra strenge kontrol og dermed forøgede risiko for opdagelse er priserne på stofferne samlet set steget. Dermed er narkotikabrukerne i et forsøg på at betale de kunstigt høje priser tvunget til at begå endnu flere forbrydelser. Antallet af berigel-

sesforbrydelser i forbindelse med narkotikabrug er derfor også steget. Endelig har den forøgede kontrol og overvågning medført, at antallet af salgssteder og dermed antallet af pushere er steget voldsomt. Mange af disse pushere bliver også selv til forbrugere af de illegale stoffer, de sælger.

Først og fremmest bør følgerne af narkotikabrug begrænses. Det betyder, at den kriminalitet, der følger af de store omkostninger forbundet med forbruget, skal nedbringes, og samtidig skal antallet af dødsfald og sygdom i forbindelse med narkotikabrug begrænses. Der skal også iværksættes reelle og virkningsfulde afvæjningsprogrammer af forskellig karakter.

Narkomanerne bliver kriminelle for at kunne finansiere forbruget. Politiet bruger uforholdsmæssigt mange ressourcer på følgekriminaliteten af narkomisbrug.

Vi må altså se i øjnene, at utrolig mange mennesker rammes af narkotikamisbrug. Men ud over at afhjælpe problemerne for alle disse mennesker må man selvfølgelig ikke glemme misbrugerne. De er som enkeltindivider hårdt ramt af misbruget.

Når først kriminaliteten bliver en daglig nødvendighed, er det en ren blindgyde for den enkelte. Der er hverken tid eller kræfter tilovers til at søge at komme ud af misbruget og tilbage til et »almindeligt« liv.

Vi har pligt til at hjælpe disse mennesker. Vi kan ikke blot lade dem fortsætte. For at få antallet af deciderede narkotikamisbrugere ned er det på den ene side nødvendigt med en kraftig forebyggende og oplysende indsats. På den anden side er det absolut krævede at få de nuværende misbrugere på ret køl igen. Netop dette punkt kræver effektiv nytænkning. Det nytter ikke at sætte narkomaner i fængsler, hvor adgangen til narkotika ikke på nogen virkningsfuld måde er hindret. Særlige afdelinger i fængslerne for narkomaner, hvor adgangen skal være strengt kontrolleret for at hindre indsmugling af narko, er måske en mulighed. Men samtidig viser erfaringen, at der er så godt som umuligt at hindre indsmugling af narko i selv lukkede fængsler. Under alle omstændigheder er det ikke nok i sig selv.

Forslagsstillerne foreslår derfor, at konstaterede narkomaner, der har kriminelle forhold på samvittigheden, får mulighed for frivilligt at vælge at modtage en behandlingsdom frem for fængselsstraf.

Det skal selvfølgelig kunne bevises, at kriminaliteten er en følge af narkotikamisbruget. Samtidig kræver det, at narkomanen følger en behandling, og at denne foregår under kontrol. Overtrædes betingelserne, skal normal afsoning iværksættes.

Vi skal hjælpe disse mennesker, og ophold i danske fængsler hjælper stort set ingen ud af et stofmisbrug. Men igen mangler der konkret viden på området, blandt andet omfanget af narkotikabrug i fængslerne.

I spørgsmål nr. S 1246 (folketingsåret 1992-93) til justitsministeren blev ministeren anmodet om at oplyse, i hvilket omfang kriminelle indsatte i de danske fængsler bliver brugere eller genoptager brugen af narkotiske stoffer under fængselsopholdet.

Svaret var: »Det er ikke muligt at oplyse, i hvilket omfang de indsatte under ophold i danske fængsler påbegynder eller genoptager brugen af euforiserende stoffer. Baggrunden herfor er bl.a., at brug af illegale, narkotiske stoffer i fængslerne er ulovlig og derfor kun kan finde sted i det skjulte for personalet. Der er i øvrigt ikke foretaget nyere undersøgelser eller lignende, der nærmere kan belyse det rejste spørgsmål.

Stofbrugere er defineret som personer, der inden for det sidste halve år forud for indsættelsen mere end ganske få gange har indtaget et eller flere euforiserende stoffer. Opgørelsen vedrører imidlertid kun indsatte, der allerede ved indsættelsen er stofbrugere, og giver ikke noget billede af, hvor mange der måtte påbegynde eller genoptage brugen af euforiserende stoffer under indsættelsen.«

Lad os derfor vise medmenneskelighed og behandle problemerne frem for symptomerne.

Netop med disse perspektiver som baggrund har også sundhedsminister Torben Lund erkendt, at den førte narkopolitik er slået helt og aldeles fejl. Derfor har man iværksat et arbejde med henblik på at få kortlagt problemstillingerne i narkopolitikken.

Alligevel har sundhedsministeren allerede nu indset, at visse ændringer er helt nødvendige. I tråd med dette forslag er således sundhedsministerens udtalelse til Det Fri Aktuelt den 28. oktober 1993: »Narkomanerne er blevet ladet i stikken i det offentlige system og holdes blot oven vande.« Samtidig er det efter ministerens opfattelse nødvendigt med egentlige behandlingstilbud og en aktiv behandlingsplan.

Samtidig viser undersøgelser fra Aarhus Universitet, at det næsten udelukkende er almindelige gadehandlere og stofmisbrugere, der straffes for narkotikarelateret kriminalitet. Man har med andre ord betragtet disse som forbryderne, mens der i virkeligheden er tale om ofrene for en fejlslagen politik. Som landsdommer Holger Kallehaug har påpeget, bygger den danske narkotikapolitik ikke på viden. Derimod er den et resultat af »samfundets almindelige afmagtsreaktion«. Det er derfor tvingende nødvendigt at få etableret et organ til indsamling af bag-

grundsviden om de eksisterende narkotikarelaterede problemer i Danmark.

Med dette forslag, der fremsættes sammen med forslaget til folketingsbeslutning om behandlingsdomme (B 58), forslaget til folketingsbeslutning om indførelse af behandlingsmetoder efter den såkaldte Rommodel (B 60) og forslaget til folketingsbeslutning om statsfinansiering af narkobehandlingen (B 59), ønsker Fremskridtspartiet at hjælpe de narkomaner, der er kommet ud i kriminalitet.

I øvrigt henvises til de bemærkninger der følger disse andre beslutningsforslag.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1:

Formålet med et uafhængigt narkotikaråd er at sikre, at rådet via en tilknytning til forskellige interessegrupper såsom politiet, behandlersamfundet, narkobagmændene etc. ikke føler sin handlefrihed begrænset. Der er tale om, at vigtige og altafgørende oplysninger om narkotikarelaterede problemer kan afdækkes, så den enkelte narkomans problemer kan afhjælpes. Samtidig bør det ikke glemmes, at mange, mange mennesker berøres såvel økonomisk som socialt af de mange ofre for narkotikaen.

Ad 2:

Justitsministeren udpeger rådets medlemmer efter indstilling fra relevante organisationer. Rådets sammensætning er udtryk for, at alle de nødvendige aspekter kan vurderes. Samtidig sikrer den alsidige bredde i rådet, at der dels kan skabes kontakt til alle grupper og dels kan forventes en respekt for rådets arbejde fra de forskellige grupperinger i samfundet.

Ad 3:

Det står naturligvis justitsministeren frit for at udpege den formand for rådet, som ministeren ønsker. For at sikre rådets upartiskhed vil det dog efter forslagsstillernes opfattelse være rimeligt, om formanden fandtes i den danske dommerstand.

Ad 4:

Det er vigtigt at sikre rådets uafhængighed. Rådet skal ikke kunne bruges af nogen offentlig myndighed alene som talerør for bestemte politiske opfattelser. Sekretariatsfunktionen samt rådets øvrige udgifter finansieres over finansloven. Afledning/vederlag til rådets medlemmer fastsættes af justitsministeren.

Ad 5:

Rådets oplysninger og forskningsresultater skal ik-

ke holdes hemmelige. Der skal være fri adgang til at få rådets konklusioner. Formålet med rådet er ud over at sikre en forskningsmæssig indsats på området at gennemføre oplysende arbejde på området.

Ad 6:

Rådet skal have adgang til alle områder, der vedrø-

rer narkotikaproblematikken i det offentlige system. Der kan dog være tale om, at rådet i visse tilfælde må iagttage en tavshedspligt, når det drejer sig om fortrolige papirer eller forhold, der vedrører politiets efterforskning. Adgangen til at undersøge disse forhold skal dog ikke hindres yderligere.